Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13.06.2012, sp. zn. Cpjn 205/2011, ECLI:CZ:NS:2012:CPJN.205.2011.1

Číslo: 86/2012

Právní věta: I. Stanoví-li zákon povinnost uhradit (nahradit, hradit) České republice - Policii České republiky náklady provedených úkonů (činností) nebo předepisuje-li, že takové úkony (činnosti) budou provedeny Policií České republiky za náhradu nákladů nebo na náklady vyjmenovaných subjektů, případně že jí náleží náhrada nákladů v souvislosti s těmito úkony (touto činností) vzniklých, hradí povinný jen náklady, které byly vyvolány výlučně těmito úkony (činnostmi) a které by jinak Policii České republiky nevznikly. II. Prokáže-li se při odborném lékařském vyšetření osob, které vykonávají činnost, při níž by mohly ohrozit život nebo zdraví svoje anebo dalších osob nebo při níž by mohly poškodit majetek, přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, vzniká právo na náhradu nákladů vyšetření biologického materiálu, vyšetření, ošetření a následného pobytu na záchytné stanici proti vyšetřovanému tomu zdravotnickému zařízení, které tyto úkony provedlo. Česká republika - Policie České republiky má v takovém případě právo na náhradu nákladů dopravy do zdravotnického zařízení, jestliže tam vyšetřovaného skutečně dopravila.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.06.2012

Spisová značka: Cpjn 205/2011

Číslo rozhodnutí: 86

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Náklady řízení, Policie

Předpisy: § 118a odst. 5 předpisu č. 361/2000Sb.
§ 16 odst. 8 předpisu č. 379/2005Sb.
§ 21 odst. 2 předpisu č. 273/2008Sb.
§ 43 předpisu č. 150/2002Sb.
§ 52 odst. 3 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Cpjn 205/2011

S t a n o v i s k o

občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. června 2012 k rozhodování soudů ve věcech náhrady nákladů vzniklých Policii České republiky postupy podle ustanovení § 21 odst. 2, § 26 odst. 4 a § 36 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

§ 16 odst. 8 a § 17 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, nebo § 7a odst. 3 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, popř. podle § 52 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., § 118a odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb. a § 43 zákona č. 150/2002 Sb.

Nejvyšší soud České republiky, který je povolán sledovat a vyhodnocovat pravomocná rozhodnutí soudů [§ 14 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů], zjistil z pravomocných rozhodnutí, vyžádaných od okresních a obvodních soudů a od Městského soudu v Brně, že soudy postupují rozdílně při rozhodování o náhradě nákladů vzniklých Policii České republiky postupy podle ustanovení § 21 odst. 2, § 26 odst. 4 a § 36 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 16 odst. 8 a § 17 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, nebo § 7a odst. 3 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, popř. podle § 52 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 118a odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), a § 43 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Po vyhodnocení těchto rozhodnutí a na jejich základě na návrh předsedy občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky zaujalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu České republiky v zájmu zajištění jednotného rozhodování soudů v těchto věcech následující

stanovisko:

I. Stanoví-li zákon povinnost uhradit (nahradit, hradit) České republice – Policii České republiky náklady provedených úkonů (činností) nebo předepisuje-li, že takové úkony (činnosti) budou provedeny Policií České republiky za náhradu nákladů nebo na náklady vyjmenovaných subjektů, případně že jí náleží náhrada nákladů v souvislosti s těmito úkony (touto činností) vzniklých, hradí povinný jen náklady, které byly vyvolány výlučně těmito úkony (činnostmi) a které by jinak Policii České republiky nevznikly.

II. Prokáže-li se při odborném lékařském vyšetření osob, které vykonávají činnost, při níž by mohly ohrozit život nebo zdraví svoje anebo dalších osob nebo při níž by mohly poškodit majetek, přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, vzniká právo na náhradu nákladů vyšetření biologického materiálu, vyšetření, ošetření a následného pobytu na záchytné stanici proti vyšetřovanému tomu zdravotnickému zařízení, které tyto úkony provedlo.

Česká republika – Policie České republiky má v takovém případě právo na náhradu nákladů dopravy do zdravotnického zařízení, jestliže tam vyšetřovaného skutečně dopravila.

Podle ustanovení § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále též jen „zákon o policii“) policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

Podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona o policii v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci (dále jen „úkon“) nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.

Policie České republiky (dále též jen „policie“) je podřízena ministerstvu vnitra, které vytváří podmínky pro plnění úkolů policie (srov. § 5 odst. 1 a 2 zákona o policii).

Citovaná ustanovení charakterizují postavení policie a policistů ve společnosti a zejména ve státní struktuře, jakož i její základní úkoly. K plnění těchto úkolů je policie, jakožto organizační složka státu, vybavena prostřednictvím ministerstva vnitra [srov. § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky] jak materiálně, tak personálně ze státního rozpočtu [srov. § 7 odst. 1 písm. a) 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)].

Přestože výdaje na činnost policie, jako organizační složky státu se hradí ze státního rozpočtu, ustanovení některých zákonů stanoví z tohoto pravidla výjimky.

Policie poskytne exekutorovi součinnost při exekuční činnosti a ochranu při provádění exekuce. Ochranu poskytne policie za úhradu nákladů v případě, že exekutor si může ochranu zajistit jinak (srov. § 21 odst. 2 zákona o policii).

Zajistí-li policista osobu nezletilou nebo osobu, která není trestně odpovědná, je povinen informovat o této skutečnosti neprodleně jejího zákonného zástupce nebo školské anebo výchovné zařízení, ze kterého osoba utekla, nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém je tato osoba umístěna na základě rozhodnutí soudu anebo na základě souhlasu zákonných zástupců. Zákonný zástupce nebo uvedené zařízení jsou povinni bez zbytečného odkladu zajistit odvoz této osoby z útvaru, v němž je osoba zajištěna. Zajistí-li policie výjimečně převezení osoby sama, má tato osoba nebo její zákonný zástupce povinnost uhradit náklady převozu (srov. § 26 odst. 4 větu první až třetí zákona o policii).

Přiložení a odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla se provádí na náklady osoby, která vozidlo na místě ponechala, a nelze-li ji zjistit, pak na náklady provozovatele vozidla (srov. § 36 odst. 5 větu první zákona o policii).

Vyzvat osobu podle odstavců 1 až 3 ke splnění povinnosti podrobit se vyšetření podle odstavce 2 a 3 je oprávněn příslušník Policie České republiky, příslušník Vojenské policie, příslušník Vězeňské služby České republiky, zaměstnavatel, její ošetřující lékař, strážník obecní policie nebo osoby pověřené kontrolou osob, které vykonávají činnost, při níž by mohly ohrozit život nebo zdraví svoje anebo dalších osob nebo poškodit majetek [srov. § 16 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů (dále též jen „zákon č. 379/2005 Sb.“)].

Odborné lékařské vyšetření provádí poskytovatel zdravotních služeb k tomu odborně a provozně způsobilý. Vyšetření biologického materiálu a dopravu do zdravotnického zařízení za účelem provedení odborného lékařského vyšetření hradí v případě, že se prokáže přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky než alkoholu, vyšetřovaná osoba. Neprokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, náklady podle věty první nese osoba, která podle odstavce 4 k vyšetření vyzvala, s výjimkou případů diferenciální diagnózy hrazené z veřejného zdravotního pojištění podle zvláštního právního předpisů (srov. § 16 odst. 5 větu druhou a odst. 8 zákona č. 379/2005 Sb.).

Pokud poskytovatel zdravotních služeb k tomu odborně a provozně způsobilý zjistí, že ošetřovaná osoba není ohrožena na životě selháním základních životních funkcí, ale pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky nekontroluje své chování, a tím bezprostředně ohrožuje sebe nebo jiné osoby, veřejný pořádek nebo majetek, nebo je ve stavu vzbuzujícím veřejné pohoršení, je tato osoba povinna se podrobit ošetření a pobytu v záchytné stanici po dobu nezbytně nutnou k odeznění akutní intoxikace (srov. § 17 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb.).

Dopravu, vyšetření, ošetření a následný pobyt na záchytné stanici hradí v případě, že se prokáže přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, ošetřená osoba. V případě, že se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky neprokáže, náklady nese osoba, která podle § 16 odst. 4 k vyšetření vyzvala, s výjimkou případů diferenciální diagnózy hrazené z veřejného zdravotního pojištění podle zvláštního právního předpisu (srov. § 17 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb.).

Za dopravu osob do zdravotnického zařízení odpovídá osoba, která k vyšetření podle odstavce 4 vyzvala (srov. § 16 odst. 9 a § 17 odst. 3 zákona č. 379/2005 Sb.).

Pokud ve sportovním zařízení dojde k závažnému ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku v důsledku toho, že vlastník nebo provozovatel neučinil veškerá opatření a pokojný stav je nucena obnovit Policie České republiky, náleží Policii České republiky náhrada vynaložených nákladů (srov. § 7a odst. 3 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu).

V případě, že se předvolaný bez omluvy nedostaví k výslechu nebo ke znalci, může ho předseda senátu dát předvést, jestliže o možnosti předvedení předvolaného poučil. O předvedení požádá soud Policii České republiky; jde-li o nezletilého, požádá soud Policii České republiky o předvedení jen tehdy, nelze-li předvedení zajistit jinak. Náklady předvedení hradí ten, kdo je předváděn (srov. § 52 odst. 1 větu první, odst. 2 větu první a odst. 3 větu první zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád).

Policista zajistí zabránění v jízdě vozidla na náklady řidiče nebo provozovatele vozidla [srov. § 118a odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)].

Nedostavil-li se ten, kdo byl předvolán, bez řádné omluvy, může být na příkaz předsedy senátu předveden, byl-li o možnosti předvedení poučen. Předvedení zajistí na náklady předváděného podle žádosti předsedy senátu orgán Policie České republiky nebo, má-li být předveden příslušník ozbrojeného sboru, velitel nebo náčelník tohoto sboru (srov. § 43 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní).

Pokud zařízení nezajistí bezodkladný převoz dítěte s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou, které z tohoto zařízení uprchlo, z útvaru policie, který dítě zajistil, je povinno hradit Policii České republiky náklady vzniklé převezením dítěte do zařízení (§ 40a zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů).

Citovaná ustanovení uvedených právních předpisů (dále též jen „citovaná ustanovení“ nebo „uvedené případy“) tak rozvádějí blíže podmínky, za nichž Policie České republiky chrání bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předchází trestné činnosti, plní úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony (srov. § 2 zákona o policii) právě v případech shora uvedených. Zároveň z nich vyplývá, že náklady spojené s úkony v nich uvedenými mají nést subjekty odlišné od České republiky -Policie České republiky.

Všechna citovaná ustanovení (s výjimkou ustanovení § 16 odst. 8 věty první a § 17 odst. 4 věty první zákona č. 379/2005 Sb.) vychází z toho, že ten, v jehož prospěch nebo k jehož tíži byl úkon policií učiněn, náklady přitom vzniklé policii nahradí (hradí, uhradí) – srov. § 21 odst. 2 větu druhou a § 26 odst. 4 větu třetí zákona o policii, § 7a odst. 3 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, a § 52 odst. odst. 3 větu první zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, nebo, že se tak děje na náklady takové osoby – srov. § 36 odst. 5 větu první zákona o policii, § 118a odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), § 43 odst. 2 větu druhou zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, a § 40a zákona č. 109/2002 Sb., o

výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Jde tedy o povinnost ve prospěch policie, která vyplývá přímo ze zákona.

Soudy nemají pochybnosti o tom, že v případech citovaných zvláštních ustanovení Policii České republiky náleží náhrada hotových výdajů a při zjišťování a prokazování jejich výše správně vycházejí z dokladů o tom, které náklady a v jaké výši byly uhrazeny policií třetím osobám, a z vyhlášek, které v pravidelném termínu od 1. ledna vydává v souladu s ustanovením § 189 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rozdílně je však přistupováno k posuzování otázky, zda vůbec a v jaké výši mají být Policii České republiky přiznávány i náklady vynaložené (a potřebné) pro činnost konkrétních policistů, případně jiných zaměstnanců Policie České republiky (dále též jen „osobní náklady“) vzniklé v souvislosti s prováděním shora uvedených úkonů. Zatímco přiznávání osobních nákladů nebývá většinou blíže zdůvodňováno (výjimkou je např. Okresní soud v Kutné Hoře ve věci, sp. zn. 9 C 2/2001, nebo Okresní soud v Jihlavě ve věci, sp. zn. 103 C 86/2010), zamítavá rozhodnutí (ohledně této části nároku) bývají zdůvodňována zejména tím, že policisté pouze plnili jednu ze svých povinností, jež vyplývají z ustanovení § 2 a § 10 odst. 1 zákona o policii (např. Okresní soud v Jihlavě ve věci sp. zn. 5 C 422/2009, Okresní soud v Opavě ve věci, sp. zn. 126 C 75/2010, Okresní soud Praha západ ve věci, sp. zn. 3 C 173/2010, Okresní soud v Uherském Hradišti ve věci, sp. zn. 31 Nc 6010/2009, Okresní soud v Sokolově ve věci, sp. zn. 15 C 304/2010, Okresní soud v Berouně ve věci, sp. zn. 3 C 16/2010 a další), nebo tím, že takový nárok nemá v uvedených ustanoveních oporu (např. Okresní soud v Bruntále ve věci sp. zn. 11 C 104/2011, Okresní soud v Kolíně ve věci, sp. zn. 11 C 251/2010, Okresní soud v Novém Jičíně ve věci, sp. zn. 7 C 105/2011, Okresní soud ve Zlíně ve věci, sp. zn. 26 EC 117/2009 nebo ve věci sp. zn. 11 EC 205/2010, Okresní soud v Havlíčkově Brodě ve věci sp. zn. 108 EC 231/2010 nebo Okresní soud ve Svitavách ve věci, sp. zn. 5 C 280/2010, a další).

S názorem, že žádné z citovaných ustanovení shora uvedených předpisů neuvádí konkrétně, že by měly být hrazeny též osobní náklady vzniklé v souvislosti s prováděním uvedených úkonů policie, lze souhlasit. Z této skutečnosti však nelze učinit závěr, že by jen proto nemohly být tyto náklady policii uhrazeny.

S výjimkou ustanovení § 16 odst. 8 věty první a § 17 odst. 4 věty první zákona č. 379/2005 Sb., v němž jsou náklady, které má vyšetřovaný hradit, specifikovány (alespoň rámcově), v ostatních předpisech týkajících se shora uvedených úkonů policie není o nákladech, jež mají být policii nahrazeny (hrazeny, uhrazeny), nic bližšího uvedeno; nic bližšího však není uvedeno ani v ustanovení § 16 odst. 8 věty první a § 17 odst. 4 věty první zákona č. 379/2005 Sb. ohledně pojmů „doprava do zdravotnického zařízení“ a „doprava“, jež rovněž nepochybně obsahují složku „věcnou“ i „osobní“. Nemůže proto obstát argument, podle něhož náhrada osobních nákladů jako nákladů, jež jsou spojeny s výkonem práce konkrétního policisty nebo jiného zaměstnance policie, Policii České republiky, nepřísluší proto, že není v příslušných ustanoveních výslovně zmíněna, zejména, když hotové výdaje (náklady spojené s provozem motorového vozidla nebo použitím jiných technických prostředků), které rovněž nejsou v uvedených případech zmíněny, jsou podle stejných ustanovení přiznávány.

Při úvaze o tom, které náklady vynaložené (a potřebné) pro činnost konkrétních policistů (případně jiných zaměstnanců Policie České republiky) mají být v uvedených případech Policii České republiky nahrazeny (hrazeny, uhrazeny), je třeba především vycházet (jak často soudy uvádějí) z ustanovení § 2 a § 10 odst. 1 zákona o policii.

Z těchto ustanovení – jak výše uvedeno – vyplývá, že policie, jakožto organizační složka státu, je vybavena prostřednictvím ministerstva vnitra jak materiálně, tak personálně ze státního rozpočtu.

Stanoví-li přesto ustanovení § 21 odst. 2, § 26 odst. 4 a § 36 odst. 5 zákona o policii a další shora citované předpisy v některých případech jiným subjektům povinnost vynaložené náklady policii nahradit, je zřejmé, že zmiňovaná ustanovení jsou ustanoveními speciálními ve vztahu k obecným ustanovením zákona o policii, neboť jí (v některých případech) ukládají jiná (další) práva a povinnosti a zároveň (oproti obecnému pravidlu, že činnost policie je hrazená ze státního rozpočtu a náklady na ni nejsou následně refundovány) stanoví třetím subjektům povinnost, aby náklady touto činností vzniklé byly policii nahrazeny (hrazeny, uhrazeny). Jde tak o zákonem stanovenou povinnost, na níž nic nemůže změnit, že i tato (někdy jiná, další) činnost policie je logicky vykonávána za použití prostředků a osob financovaných ze státních prostředků. Náhrada (úhrada) se však může týkat jen takových nákladů, jež vznikají policii (jen a právě) v důsledku výkonu (v souvislosti s výkonem) činností v citovaných ustanoveních uvedených. Jde tedy o to, v každém jednotlivém případě oddělit, které činnosti (nebo jejich části) konkrétního policisty (jiného zaměstnance Policie České republiky) byly vykonávány nad rámec obecných povinností vyplývajících ze zákona o policii (zejména z jeho ustanovení § 2 a 10) jen a výlučně v důsledku výkonu činností v citovaných ustanoveních uvedených. Jinak řečeno, vykonává-li uvedené činnosti policista (jiný zaměstnanec Policie České republiky) v rámci stanovené pracovní doby (kdy za svoji práci pobírá plat podle právních předpisů a pracovní smlouvy), nevznikají policii v souvislosti s její činností žádné náklady, které by jí měly být nahrazeny (hrazeny, uhrazeny), neboť policistovi (jinému zaměstnanci Policie České republiky) přísluší za práci v této době plat bez ohledu na to, které činnosti v té době podle pokynů nadřízeného vykonával; tyto náklady jsou policii plně hrazeny z rozpočtových prostředků státu. Kdyby však v souvislosti s touto činností musel policista (jiný zaměstnanec Policie České republiky) pracovat nad stanovenou pracovní dobu (přesčas), byl povolán ke zvláštní směně, byla mu za tuto činnost poskytnuta mimořádná odměna apod., jde při proplácení této činnosti nepochybně o náklady, které by jinak (nebýt plnění úkolů v uvedených případech) nevznikly, a je plně odůvodněno, aby byly Policii České republiky nahrazeny (hrazeny, uhrazeny).

Z uvedeného dále vyplývá, že při stanovení výše náhrady (úhrady) v uvedených případech nelze (jak to učinily např. Okresní soud ve Zlíně ve věci, sp. zn. 10 EC 11/2010, nebo ve věci, sp. zn. 41 C 30/2009, Okresní soud ve Vsetíně ve věci, sp. zn. 0 Nc 2278/2010, nebo Okresní soud v Havlíčkově Brodě ve věci, sp. zn. 104 C 13/2010) výši nákladů na jednu hodinu činnosti odvíjet z „průměrného hodinového nákladu na policistu“ (vycházeje z Metodického návodu ředitele Ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia České republiky z 20. 2. 2009). Má-li požadovaná náhrada (úhrada) odrážet – jak výše uvedeno – náklady vynaložené toliko „navíc“ nad rámec nákladů vzniklých Policii České republiky při plnění povinností vyplývajících ze zákona o policii (zejména z jeho ustanovení § 2 a 10) jen a výlučně v důsledku výkonu činností v citovaných ustanoveních uvedených, může tato náhrada (úhrada) být požadována a soudem přiznána toliko ve výši, jež v každém konkrétním případě bude odrážet skutečně vynaložené náklady na činnost policisty (jiného zaměstnance Policie České republiky) v uvedených případech oproti nákladům na činnost téhož policisty, jež je kryta z rozpočtových prostředků státu (jeho plat a ostatní odvody). Nedoloží-li proto Policie České republiky v jednotlivém případě, které konkrétní náklady (nad rámec nákladů na činnost policisty nebo jiného zaměstnance Policie České republiky hrazených obecně ze státních prostředků) vynaložila, nutno vycházet z toho, že žádné „zvýšené“ náklady v souvislosti s plněním úkolů podle citovaných ustanovení nevznikly a nemůže se proto ani náhrady nákladů, které nevznikly, domáhat.

Ustanovení § 16 odst. 8 věta první a § 17 odst. 4 věta první zákona č. 379/2005 Sb. vychází z toho, že povinnost hradit náklady vyšetření biologického materiálu a dopravu do zdravotnického zařízení za účelem provedení odborného lékařského vyšetření nebo dopravu, vyšetření, ošetření a následný pobyt na záchytné stanici v případě, že se prokáže přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, má vyšetřovaná osoba. Zákon tak jednoznačně stanoví, kdo je v případě, že se prokáže přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, povinen vyjmenované náklady hradit.

Rozdílné jsou ale subjekty, kterým se v takovém případě jednotlivé shora uvedené náklady mají hradit. Zatímco náklady dopravy se hradí přímo Policii České republiky (jestliže vyzval ke splnění povinnosti podrobit se vyšetření příslušník policie), neboť za dopravu osob do zdravotnického zařízení odpovídá osoba, která k vyšetření vyzvala (srov. § 16 odst. 9 a § 17 odst. 3 zákona č. 379/2005 Sb.), náklady vyšetření biologického materiálu, vyšetření, ošetření a následný pobyt na záchytné stanici se nepochybně hradí přímo zdravotnickému zařízení, kterému tyto náklady vznikly.

Z uvedené právní úpravy dále vyplývá, že Policii České republiky vzniká přímý nárok proti vyšetřovanému (prokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky) toliko ve vztahu k dopravě do zdravotnického zařízení.

Naproti tomu ohledně náhrady nákladů vyšetření biologického materiálu, vyšetření, ošetření a následného pobytu na záchytné stanici vzniká přímý nárok (prokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky) proti vyšetřovanému tomu zdravotnickému zařízení, kterému tyto náklady vznikly. Je-li zde tedy zákonná povinnost vyšetřovaného, aby v případě, že se prokáže přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, platil náhradu nákladů vyšetření biologického materiálu, vyšetření, ošetření a následného pobytu na záchytné stanici, nemůže náhradu těchto nákladů požadovat zdravotnické zařízení po Policii České republiky. Dojde-li přesto k tomu, že policie tyto náklady zdravotnickému zařízení (v rozporu se zákonem) uhradí, vzniká tím bezdůvodné obohacení na úkor Policie České republiky příslušnému zdravotnickému zařízení, neboť se mu dostalo plnění bez právního důvodu (srov. § 451 odst. 2 obč. zák.), nikoli vyšetřovanému.

Soudy uvažovaný (a používaný) postup, kdy za situace, že policie tyto náklady zdravotnickému zařízení (v rozporu se zákonem) uhradí, věc posuzují jako bezdůvodné obohacení podle ustanovení § 454 obč. zák. (bezdůvodně se obohatil i ten, za nějž bylo plněno, co po právu měl plnit sám), jež vzniklo vyšetřovanému na úkor policie, není správný. Bezdůvodné obohacení podle ustanovení § 454 obč. zák. totiž vzniká za předpokladu, že ten, kdo plnil jinému (Policie České republiky), tuto povinnost neměl a plnil místo toho, kdo byl k tomuto plnění povinen sám (vyšetřovaný), přičemž mezi těmi, mezi nimiž došlo k plnění (Policie České republiky x zdravotnické zařízení), bylo zřejmé, že se plní za jiného. Ve všech předložených věcech (např. Okresní soud v Nymburce ve věcech, sp. zn. 109 C 33/2011, sp. zn. 5 C 243/2009, sp. zn. 12 C 58/2010 a sp. zn. 6 C 113/2010, nebo Okresní soud v Pardubicích ve věcech, sp. zn. 123 C 136/2010, sp. zn. 118 C 169/2010 a sp. zn. 106 C 129/2010, a další) však zdravotnické zařízení účtovalo náhrady přímo Policii České republiky, nikoli vyšetřovanému. Policie České republiky tak – jak výše uvedeno – plnila na dluh (povinnost, náhradu), který vůči zdravotnickému zařízení neměla, nikoli za vyšetřovaného, po kterém zdravotnické zařízení ničeho nepožadovalo. Nesprávně však postupoval i Okresní soud v Karviné, ve věci sp. zn. 17 C 60/2011, když uvedený nárok posuzoval podle ustanovení o náhradě škody.